

SRĖVININKŲ SOCIALINĖS GLOBOS NAMŲ PASLAUGŲ GAVĖJŲ ĮGALINIMO KONCEPCIJA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Strėvininkų socialinės globos namų (toliau – Globos namų) paslaugų gavėjų įgalinimo koncepcija (toliau – Įgalinimo koncepcija) nustato Globos namų paslaugų gavėjų įgalinimo procesą (įgalinimo lygmenis, rodiklius bei rezultatus) bei apibrėžia globos namų darbuotojų taikomas priemones, kuriomis siekiama didinti paslaugų gavėjų įgalinimą ir savarankiškumą, motyvaciją siekti pokyčių, patenkinančių jo individualius poreikius.

2. Įgalinimas Globos namuose – tai nuolatinis ir besitęsiantis procesas, įtraukiantis paslaugų gavėją į pozityvius pokyčius ir padedantis pačiam tapti aktyvesniu, savarankiškesniu ir kuo mažiau priklausomu nuo darbuotojų.

3. Darbuotojai siekia užtikrinti paslaugų gavėjo įsitraukimą ir dalyvavimą, paslaugų gavėjo savo poreikių išsakymą ir jo įgalinimą tam tikroje srityje. Darbuotojai, veikdami kaip įgalinantys darbuotojai turi: konsultuoti, didinant jų pasitikėjimą savimi; naudoti įvairius metodus, kurie padeda asmeniui su negalia geriau suvokti save ir savo aplinką; išgirsti ir suprasti, kaip patys asmenys su negalia mato sprendimus, ko jiems patiems reikia; padėti sukurti socialinės paramos tinklą; atstovauti ar padėti pakeisti aplinkos sąlygas, darančias neigiamą įtaką asmenims; likti nešališkiems ir neperimti paslaugų gavėjų gyvenimo kontrolės.

4. Įgalinimo koncepcija grindžiama vertybėmis, puoselėjant paslaugų gavėjų orumą, savigarbą, teises, lygiavertį bendradarbiaujantį santykį, abipusę atsakomybę, tikėjimą ir suvokimą, kad jie turi neabejotinai didesnę galią dėl sprendimo priėmimo vertinant, sustabdant ir nutraukiant jiems teikiamas socialines paslaugas.

5. Paslaugų gavėjų įgalinimas sudaro galimybes užtikrinti kokybiškų paslaugų teikimą, gerinant gyvenimo kokybę.

II. ĮGALINIMO LYGMENYS

6. Globos namuose vyrauja 4 įgalinimo lygmenys: individualus, grupinis, bendruomeninis ir politinis:

6.1. **Individualus įgalinimas** – asmens bejėgiškumo mažinimas, paties savęs keitimas aplinkoje, gebėjimo ugdytas suteikiant pagalbą sau, laisvai pasirinkti mėgstamus dalykus, atsakomybės prisiėmimas už savo poelgius, savikontrolė, socialinių ryšių kūrimas bei plėtojimas.

Individualus įgalinimas vertinamas nuolatinių paslaugų gavėjų pastangų kontekste, panaudojant turimus asmens gebėjimus bei siekimą savarankiškesnio funkcionavimo, gyvenimo kontrolės ir tikslų siekimo. *Individualiame įgalinimo lygmenyje yra skatinamas savęs suvokimas ir asmeninių tikslų kėlimas.*

Individualaus įgalinimo veiksniai:

- Informuotumas (visapusiškos informacijos suteikimas paslaugų gavėjui apie jo sveikatą, asmenines lėšas ir turtą, įsipareigojimus, teises ir atsakomybes bei socialinę aplinką jiems lengvai suprantamu būdu);
- Lygybė (paslaugų gavėjų ir darbuotojų bendradarbiaujančių santykių kūrimas, aplinkos pritaikymas atliepiant poreikius);
- Dalyvavimas sprendimų priėmime (teisė laisvai rinktis ir išsakyti savo nuomonę, kiekvieną dieną rūpintis savimi, įgaunant patirties apie gyvenimo kokybės gerinimą);
- Motyvacija (stiprinamas noras veikti, užsiimti norima veikla, rūpintis savimi ir kitais);
- Komunikacija (bendravimas su šalia esančiais kitais paslaugų gavėjais, darbuotojais ir artimaisiais);
- Pozityvus požiūris (darbuotojų ir paslaugų gavėjų žvilgsnis viena kryptimi);
- Pasitikėjimas savimi (siekiama individualaus pokyčio, keliant paslaugų gavėjų savivertę);
- Gebėjimas veikti (įtraukimas ir dalyvavimas);
- Gebėjimas išmokti (Nemoku-Mokausi-Išmokau);
- Gebėjimas pasirūpinti savimi (savarankiškumo didinimas - kuo mažesnė priklausomybė nuo kitų);
- Grįžtamasis ryšys (gebėjimas būti atviram, kritiškai ir atsakingai mąstyti: mokymasis iš padarytų klaidų).

Individualaus įgalinimo požymis:

perėjimas iš pasyvios būklės į aktyviają, suvokimas „Aš galiu...“.

6.2. **Grupinis įgalinimas** – grupinis procesas, siekiant bendro grupės tikslo ar rezultato, įgyvendinant bendrus grupės narių interesus per bendrą/as veiklą/as, juos įgalinant keisti savo įpročius, stiprinti jų gebėjimą dirbti grupėje ir tapti aktyviais. *Grupiniame įgalinimo lygmenyje*

skatinamas bendravimas, socialinis aktyvumas pagal galimybes, ugdomi problemų sprendimo įgūdžiai, įtraukiant kitus asmenis, specialistus, šeimos narius ir pan. į įvairias grupines veiklas.

Grupinio įgalinimo veiksniai:

- Grupės narių bendrų poreikių išgryninimas (siekiant bendro grupės tikslo);
- Bendro tikslo siekimas (įdedant asmenines pastangas kiekvienam grupės nariui);
- Komunikacijos siekimas su kitais grupės nariais (draugiškų santykių kūrimas);
- Bendra veikla (vaidmenų, funkcijų, atsakomybės pasiskirstymas pagal asmens gebėjimus ir jo individualias galimybes);
- Asmens motyvacijos skatinimas (įsitraukiant į grupės veiklą);
- Pagalbos suteikimas silpnesniam grupės nariui (empatijos ugdymas: pastebėti silpnesnį ir jam padėti, nesiekiant asmeninės naudos);
- Bendri grupinio darbo rezultatai ir grįžtamasis ryšys (grupinės veiklos rezultatų aptarimas, išryškinant kiekvieno grupės nario pastangas).

Grupinio įgalinimo požymis: perėjimas nuo „Aš galiu...“ į „Mes galime...“

6.3. **Bendruomeninis įgalinimas** – bendradarbiavimas su bendruomenės nariais, siekiant bendro tikslo ar rezultato, išsikėlus bendrus interesus, vertinant naudą sau. Bendruomeninis įgalinimas vertinamas asmens gebėjimu laisvai funkcionuoti bendruomenėje, sprendžiant bendras iškilusias problemas, sutelkus resursus bendram gėriui pasiekti. *Bendruomeninio įgalinimo lygmenyje yra skatinamas asmens aktyvumas (paslaugų gavėjas gauna įkvėpimo socialiniam aktyvumui pagal galimybes dalyvaudamas bendruomenės veiklose).*

Bendruomeninio įgalinimo veiksniai:

- Poreikio išgryninimas (pvz. rinkimai į gyventojų tarybą ir jos veikla, globos namų / vietos bendruomenės renginiai, parodos, susirinkimai, talkos, užsiėmimai, išvykos, ekskursijos ir pan.);
- Užsibrėžto tikslo siekimas (paslaugų gavėjai patys kartu formuluoja ir išsikelia tikslus, renkasi priemones jiems pasiekti);
- Veikla bendruomenėje kartu su kitais bendruomenės nariais (kuriamas paslaugų gavėjų gebėjimas veikti kartu su kitais);
- Motyvacijos skatinimas (kuriami motyvacinė sistema paslaugų gavėjų įtraukimui į bendruomeninę veiklą);
- Rezultatų įsivertinimas (paslaugų gavėjai patys kartu vertina gautus rezultatus, pvz. gyventojų tarybos nariai rengia kasmetinę veiklos plano ataskaitą);
- Grįžtamasis ryšys (kuo aš esu naudingas bendruomenei? kuo bendruomenė naudinga man?).

Bendruomeninio įgalinimo požymis: „Man svarbu būti bendruomenės dalimi“.

6.4. **Politinis įgalinimas** – procesas, per kurį paslaugų gavėjai įgyja aiškesnį supratimą apie socialines ir kultūrinės gyvenimo sąlygas bei savo teisių įgyvendinimą. Politinio įgalinimo procese paslaugų gavėjai įvardija supančio pasaulio reiškinius ir turimas savo patirtis, priimdami sprendimus aukštesniu lygmeniu (pvz. dalyvaujant rinkimuose).

Politinio įgalinimo požymis:

„Esu orientuotas į visas žmogaus teises kaip pilnavertis visuomenės narys“

7. Visi įgalinimo lygmenys (individualus, grupinis, bendruomeninis ir politinis) padeda paslaugų gavėjui, suvokiant savo galimybes bei teises, nuolatiniomis kasdieninėmis pastangomis pereiti iš pasyvios būklės į aktyviają (Aš galiu...; Mes galime...).

IV. ĮGALINIMO RODIKLIAI IR REZULTATAI

8. Globos namų paslaugų gavėjų įgalinimo procese yra numatomi tokie įgalinimo rodikliai:

8.1. **Individualiame lygmenyje:** ISGP - tai nuolatinis Globos namų darbuotojų darbo įrankis, kuriuo savo darbe vadovaujasi visi darbuotojai, tiesiogiai dirbantys su paslaugų gavėjais. ISGP yra peržiūrimas ir koreguojamas keičiantis paslaugų gavėjo lūkesčiams, sveikatos būklei ar kitoms svarbioms aplinkybėms.

Įgalinimo turinį apibrėžia įgalinimo lygmenys pagal šias ISGP sritis:

Įgalinimo rezultatų matavimo eiga: kalendorinių metų pabaigoje vertinami kiekvieno asmens įgūdžiai savarankiškumo srityje pagal **pasiektą pokytį** (žr. 1 lentelę):

1 lentelė. **Individualaus įgalinimo rezultatai** (pagal sritis)

Įgalinimo lygmenys	Individualus įgalinimas	Grupinis įgalinimas	Bendruomeninis įgalinimas	Politinis įgalinimas
Sritis				
1.				
2.				

8.2. **Kolektyviniame lygmenyje:** kiekvienos grupės ISGP įgalinimo rezultatai sumuojami ir gaunamas visos globos namų bendruomenės įgalinimo rezultatai, kurie fiksuojami metinėje

socialinės grupės ataskaitoje (socialinio darbo padalinio ataskaitoje ir visos įstaigos metinio veiklos plano ataskaitoje) (žr. 2 lentelę):

2 lentelė. **Socialinės grupės įgalinimo rezultatai** (pagal sritis)

Įgalinimo lygmenys	Individualus įgalinimas	Grupinis įgalinimas	Bendruomeninis įgalinimas	Politinis įgalinimas
Sritis				
1.				
2.				

9. Įgalinimo tikslo (-ų) įgyvendinimo rezultatas aptariamas su pačiu asmeniu, jo šeimos nariais, „Savu asmeniu“, su darbuotojais komandinių susirinkimų metu ir fiksuojama ISGP peržiūros dokumentuose bei protokoluose.

10. Savarankiškumo įgūdžių įgalinimo rodiklis matuojamas pasitelkiant paslaugų gavėjų ISPG planus, skaičiuojant įgyvendintus tikslus siejamus su savarankiškumo įgūdžiais.

11. Išanalizavus įgalinimo rodiklius, numatomi įgalinimo priemonių gerinimo veiksmai kitiems metams.

12. Įgalinančios aplinkos požymiai globos namuose - **PERĖJIMAS IŠ PASYVIOS BŪSENOS Į AKTYVIAJĄ:**

12.1. „*Niekas nėra savaimė suprantama*“: aiškiai, laiku, suprantamai pateikta informacija visais su paslaugos teikimu, asmens poreikiais ir lūkesčiais susijusiais klausimais.

12.2. „*Pagalba čia ir dabar*“: sukurta kultūra, kurioje esant poreikiui visuomet sulaukiama pagalbos - padėti gali ne tik darbuotojai, bet ir paslaugų gavėjai vienas kitam, artimieji, partneriai.

12.3. „*Niekas nevyksta be mūsų*“: įtraukimas į formalių sprendimų priėmimą, pasiūlymų teikimą, planavimą, vertinimą.

12.4. „*Panašūs, bet skirtingi*“: pagarba vienas kito požiūriui, gebėjimams ir pasirinkimams;

12.5. „**Kol galiu - aš pats**“: savarankiškumo palaikymas ir motyvavimas, padrąšinimas, pasitikėjimo savimi didinimas, kuriant fiziškai pritaikytą, saugią, emociškai palankią aplinką, kurioje **kiekvienam gera būti savimi.**

13. Paslaugų gavėjams gaunama įgalinimo nauda – pagerėjusi jų emocinė ir fizinė savijauta ir gyvenimo kokybė.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14. Su Įgalinimo koncepcija yra supažindinami Globos namų darbuotojai, studentai, savanoriai, paslaugų gavėjai ir jų artimieji (globėjai).

15. Įgalinimo koncepcija suprantama visiems: paslaugų gavėjams pateikiamas vizualizuota Įgalinimo koncepcija.

16. Abu paslaugų gavėjų įgalinimo koncepcijos variantai skelbiami viešai globos namų interneto svetainėje.